Lacto pettis piimarahaga

Otsa piimakarjatalu Raplamaal ootab Lactolt mitmendat kuud piimaraha.

"Normaalne elu on häiritud, palju hädavajalikke investeeringuid tegemata," ütleb Otsa talu peremees Aare Hindremäe Raplamaalt.

MIKK RAUDE foto

"Piima hinna üle ja piimaraha kättesaamisega Lactost võib tublisti nuriseda," ütleb Otsa talu peremees **Aare Hindremäe**. "Praegu, märtsikuu lõpus on makstud alles osa jaanuarikuu piimarahast. Kui jaanuaris ja veebruaris oli hind veel päris normaalne – 3 krooni liiter –, siis märtsis kukkus see järsult 2.50 peale."

Äri takerdub piimaraha taha

Eelmise aasta lõpul lubas Lacto piimatootjatele 3.30 piimahinnaks juhul, kui päevas 400 tonni piima saab, nurjunud kokkuleppe tõttu aga kannatavad eelkõige Lacto varumispiirkonna piimatootjad Raplamaal. Piimahinna järsk langus ja maksmisega venitamine sunnivad piimatootjaid Lactoga kirjalikku lepingut sõlmima. Seni pole kindat toorpiima müügi lepingut paljudel tootjatel kunagi olnud, kaubale saadi suusõnaliselt.

"Mul ei ole kunagi nende aastate jooksul veel lepingut olnud," ütleb ka Aare Hindremäe. "Kokku oleme leppinud ikka ühepoolselt, nii nagu piimatööstus maksab. Aga nüüd tahab Lacto sõlmida meiega aastalepingu keskmise hinna 2.50 peale."

"Eduka talu" 1996. a konkursi võitis Aare Hindremäe talu ühistegevuse eest, rajades kolme perega ühislauda, kus peeti 50pealist piimakarja, lisaks noorloomad. Tollases äriplaanis oli kirjas, et Otsa talu kavatseb nelja aastaga suurendada aastakäivet 700 000 kroonilt 1 miljonile kroonile. Nüüd ajab selline jutt peremehe muigama. "See äriplaan oli tehtud nii, et piimahind on stabiilselt 3 krooni ringis, eeldasin, et hind tõuseb 4 kroonile, aga tegelikult läks see suvel koguni 1.50 peale," ütleb Otsa talu peremees. "Praegu olen õnnelik, kui talu käive samal tasemel püsib. Suureks saavutuseks loen juba seda, et pole loomade arvu vähendanud."

Ühislaudaga edasi

Ühislaut tegutseb Otsa talus tänaseni, seal on 63 lehma ja 60 noorlooma, ühiselt on soetatud silotehnoloogia, lisaks pallisilole oma loomade tarbeks tehakse hooajal teenustööna silo ka ümberkaudsetele talunikele. Laudas on alaliselt kolm palgatöölist, hooajal rohkem. Maad on igal perel eraldi.

Otsa talu omandis on 90 ha, sellest karja-, heina- ja põllumaad 60 ha. Talu põhisuunaks on jäänud piimakari, teravilja kasvatatakse ainult oma tarbeks. Kolme aastaga on Aare Hindremäe valmis ehitanud majandushoone, kus on masinagaraaž, saun ja puukuur. Lisaks talupidamisele korraldatakse Otsa talus ka õppepäevi, peremees turgutab Ingliste külas arvutiõpetust, on rajanud külla esimese arvutitoa. Plaanis on talus turiste võõrustada.

Viis aastat tagasi võttis Otsa talu pool miljonit krooni laenu, praegu on veel 100 000 krooni tagasi maksta.

"Loomulikult on Otsa talu selle madala piimahinna tõttu kahjumisse läinud, ka pangalaenu tagasimaksmise graafiku lõi see segi," ütleb peremees.

Praegu Otsa talu peremees pikalt ette mõelda ei taha. "Elan üks päev korraga." Ja lisab: "Kõigele vaatamata püüan piimatootmist säilitada. Piima ei saa ju teistest maadest importida, see peaks tulema toidulauale siitsamast Eestist."

SILJA LÄTTEMÄE

Eestis on piimapuud

Samal teemal: "Neeme Jõgi: piim riigist välja", ML, 23.

Põlva piimandustalunik Raivo Musting peab absurdseks väidet, nagu oleks Eestis piima ületootmine.

"Eestis on hoopis karjuv piimapuudus," ütles Musting. Ta peab Tallinna Piimatööstuse ASi juhatuse esimehe **Neeme Jõgi** juttu piima ületootmisest üksnes ettekäändeks, et järjekordselt piima hinda langetada. Ta lisas, et sel moel sunnivad tööstused talunikke alla omahinna tootma, "et nende turjal vee peal püsida".

80pealise lüpsikarja omaniku ja aastas 500 t piima tootva Mustingu enda sõnul ei vaidle ta Jõgile vastu. "Eksporti on raudselt vaja, aga lõpetagu see jutt, et meil on piima ületootmine," märkis Musting. Ta ei mõista, miks töötleb mitukümmend Eesti tööstust 900 t piima päevas. "See on tegelikult kahe korraliku kombinaadi tootmisvõimsus. Tippajal töötles üks piimatööstus päevas 300–350 t piima, lisaks 300–400 t lõssi."

Mustingu andmetel vähenes eelmisel aastal piimatootmine 20%. "Ometi pole üksgi tööstus uksi kinni pannud, aga meie 100 000 lehma ei kannata seda koormust välja, et teenida 41 suuremale ja väiksemale piimatööstusele kasumit," rääkis ta. "Kõige soodsam oleks neli-viis piimatööstust, mitte rohkem. Aga kõik tööstused üritavad püsima jääda, ja seda piimatootja varal."

Mustingu meelest ei ole piimatootmist võimalik paari aastaga tõsta. "See on meeletu investeering, vähemalt nelja-viie aasta töö ja korralik piimahind," ütles ta.

"Kui põllumajandusmi ter Ivari Padar räägib, et taotleme eurokvoot 900 000 t aastas, ajab selline jutt taluni naerma," ütles Raivo Musting.

MART PORIL

Möödunud aastal oli ke ne väljalüps lehma kohta kg. Kui saadud piimakogu gada Eesti elanike arvug leb umbes 0,6 l piima ini kohta päevas. Kui sellest tada piimaeksport, koh mad, juustud, ei jäägi suu dagi järele. Elaniku kohta päevas 200 g piima, ar Musting.

Jõudluskontrolli andmet Eestis 1. märtsi sei 105 558 lehma. Statistika peaks olema 146 000 le Ometi ei usu tõuaretusspe listid, et kusagil riigis v 44 000 lehma üle olla. "Eh pensionäridel 25 000 le ühekaupa kodus, aga mitte kem," rääkis Musting. T sõnul peavad tootjad toorp omahinnaks 2,70 kr. Mada hind, mida tööstused maksta võiksid, on 3 kr.

SILJA LÄTTEM